

Halina Wanatowska

Analiza wykorzystania baz pełnotekstowych w Bibliotece Głównej Akademii Medycznej w Bydgoszczy : na przykładzie ProQuest Medical Library i Academic Search Premier

Forum Bibliotek Medycznych 1/1, 237-245

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANALIZA WYKORZYSTANIA BAZ PEŁNOTEKSTOWYCH W BIBLIOTECE GŁÓWNEJ AKADEMII MEDYCZNEJ W BYDGOSZCZY

Rok 1990 uważany jest za początek polskiego internetu, kiedy Polska została połączona z European Academic & Research Network, była to sieć łącząca sieci akademickie. Dwa lata później narodził się World Wide Web i pojawiły się nowe możliwości publikowania tekstów w internecie. Pierwsze czasopismo internetowe *Mental Workland* (1978) nie cieszyło się popularnością, ale od tego czasu zaczęły pojawiać się periodyki, dostępne w internecie. Ich liczba w ostatnim dwudziestolecu znacznie wzrosła, w Polsce są one dopiero w fazie upowszechniania.

Do gromadzonych w bibliotekach zbiorów książek i drukowanych czasopism dołączył nowy rodzaj: zbiory elektroniczne, a wśród nich czasopisma elektroniczne. Oferowane na CD lub udostępniane z serwerów wydawców bądź konsorcjów na stałe wchodzą do zbiorów bibliotek, przede wszystkim fachowych, gdzie rośnie zapotrzebowanie na szybkie dostarczanie aktualnych informacji. Coraz częściej biblioteki wykupują dostęp do elektronicznych wersji czasopism, mają one uzupełniać ofertę czasopism drukowanych, zwiększać liczbę dostępnych tytułów albo też je zastępować. Wydawcy niejednokrotnie przy prenumeracie drukowanej wersji czasopisma uaktywniają dla prenumeratorów również wersję elektroniczną zaprenumerowanych tytułów a firmy oferują testy baz na różne okresy.

W pracach poświęconych czasopismom elektronicznym pojawiają się różne definicje pojęcia. Rozważaniom na ten temat sporo miejsca poświęciły Ewa Piotrowska i Renata Zając¹ podając taką definicję: czasopismo elektroniczne – czasopismo istniejące w postaci elektronicznej i dostępne poprzez medium elektroniczne. Rozszerzając tę definicję o sformułowanie zawarte w definicji Marka Stepowicza² mogłaby ona brzmieć: czasopismo elektroniczne to wydawnictwo cyfrowe o charakterze ciągłym ukazujące się systematycznie w formie elektronicznej i dostępne poprzez medium elektroniczne. Użyte w definicji PN dotyczących opisu bibliograficznego³ słowo komputer wydaje się zbyt wąskie.

¹ Ewa P i o t r o w s k a, Renata Z a j ą c, (2002, July 07). Czasopisma elektroniczne w bibliotekach naukowych. *Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy*. [Online]. 2002 nr 7. Protokół dostępu: <http://ebib.oss.wrocl/2002/36/piotrowska.php> [25. March. 2003].

² Marek S t e p o w i c z: Cechy formalne czasopism internetowych w odniesieniu do analogicznych publikacji drukowanych. Warszawa 2000 s. 6.

³ Opis bibliograficzny. Dokumenty elektroniczne. PN-N-01152-13. – Warszawa 2000 s. 4.

Gromadzimy bazy na dyskietkach i CD, zapewniamy również czytelnikom dostęp on-line do baz. Obecnie są to bazy:

- bibliograficzne: Medline, Embase, Polska Bibliografia Lekarska, Bibliografia Publikacji Pracowników AMB, Current Contents - Life Science,
- pełnotekstowe: Proquest Medical Library, pakiet Science & Technology, Health Source: Consumer Edition, Health Source: Nursing/Academic Edition, Clinical Pharmacology, CINAHL, Science Direct, Springer Link.

Biblioteka wydaje spore (jak na swój budżet) kwoty na pełnotekstowe bazy dostępne przez internet. Powstaje pytanie: jak są one wykorzystywane przez czytelników, jakie mają wady a jakie zalety w porównaniu z czasopismami drukowanymi. Ilość czasopism elektronicznych w bazach udostępnianych w naszej bibliotece wzrasta corocznie, co obrazuje poniższa tabelka.

Tytuły czasopism w bazach pełnotekstowych w latach 2000–2003

Nazwa bazy	2000	2001	2002	2003
Bazy Proquest Company	215	220	303*	3916
Ideal Library (od 2003 r. Science Direct)	234	234	272	272
Springer-Link	364	431	506	506
Bazy EBSCO Publishing	550	670	3606	4781
Razem	1363	1555	4687	9475

* W II półroczu 2002 r. doszły tu również tytuły z pakietu Science & Technology udostępnionego w ramach testów

W tabeli uwzględniono czasopisma z pełnymi tekstami, nie tylko biomedyczne, ale także z innych dziedzin wiedzy. Wykupujemy również dostęp on-line do baz wielodziedzinowych ze względu na dużą ilość uwzględnionych w nich czasopism związanych z kierunkami studiów na naszej uczelni. W 2003 roku z ogólnej liczby 9475 tyt. ok. 35% to czasopisma z szeroko pojętych nauk medycznych. Stosunkowo niezbyt duży procent czasopism z biomedycyny w 2003 r. wynika stąd, że zakupiliśmy pakiet Science & Technology (ze względu na bazę Nursing Journals) oraz z faktu, że ASP jest bazą wielodziedzinową. Dane o ilości tytułów czasopism w 2003 r. pochodzą z marca br.

Analizę bazy można przeprowadzić najpełniej, jeśli dostawca udostępnia również funkcje administracyjne dotyczące korzystania z bazy. Wówczas do analizy wykorzystuje się dane ujęte w dostępnej statystyce. Statystyki z programu są najbardziej miarodajne, lepiej obrazują wykorzystanie bazy aniżeli liczniki odwiedzin lub rejestracje prowadzone w zeszytach w pracowniach komputerowych.

Przeprowadzono analizę wykorzystania dwóch baz: Proquest Medical Library (wersja on-line) i Academic Search Premier, przy czym zwrócono uwagę głównie na pełne teksty, gdyż jest to podstawowa cecha i zaleta tych baz.

PROQUEST MEDICAL LIBRARY

Proquest Medical Library to baza amerykańskiej firmy Proquest Company. Oferuje ponad 300 tytułów czasopism biomedycznych. Zawiera roczniki czasopism od 1994 r. Umożliwia przeszukiwanie nie tylko według tytułów czasopism, posiada także wbudowaną wyszukiwarke pozwalającą na znalezienie literatury według słów kluczowych. Do wyboru jest wyszukiwanie proste i złożone, interfejs użytkownika przejrzysty w systemie windows. Teksty są w formatach html, pdf, tekst + grafika, oprócz tekstu baza prezentuje zawarte w artykułach wykresy, fotografie, tabele i inne elementy graficzne. Baza dostępna jest w sieci akademickiej naszej uczelni na IP komputerów. Statystyka w bazie PML jest obszerna i wieloaspektowa, stąd można przeprowadzić dość dokładną analizę jej wykorzystania.

Do analizy wykorzystano statystykę za dwa pełne lata 2001 i 2002. W roku 2001 baza zawierała 220 tytułów a w 2002 – 303 tytuły czasopism. Wykorzystano, tzn. obejrzano na ekranie, wydrukowano, skopiowano na nośnik elektroniczny lub przesłano e-mailem w roku 2001 – 7005 tekstów artykułów, a w roku 2002 – 6415.

Jak korzystano z poszczególnych tytułów? Sporządzono listę najbardziej poczytnych czasopism w obu latach. Część tytułów powtarzała się w obu zestawieniach, część była inna. Pierwsza piętnastka najpoczytniejszych w obu latach tytułów przedstawiona jest w poniższej tabeli – czasopisma uszeregowane zostały według ilości wykorzystanych artykułów sumarycznie w ciągu dwóch lat (wg kolumny razem – malejąco).

Ilość wykorzystanych pełnych tekstów artykułów w PML w latach 2001–2002

L.p.	Tytuł czasopisma	ISSN	IF 2001	Medline	ASP	Druk	2001	2002	Razem
1	Lancet	0140-6736	13,251	+	+	+	430	426	856
2	Chest	0012-3692	2,48	+			495	124	619
3	Stroke	0039-2499	5,33	+			318	208	526
4	Circulation	0009-7322	10,517	+		+	249	264	513
5	British Medical Journal. International edition	0959-8146	6,629	+	+	+	212	243	455
6	Jama	0098-7484	17,569	+	+	+	134	210	344
7	American Surgeon	0003-1348	1,182	+			252	89	341
8	Gut	0017-5749	6,17	+			167	156	323
9	Annals of the Rheumatic Diseases	0003-4967	3,188	+			178	138	316
10	Journal of Bone and Joint Surgery	0021-9355	2,138	+	+		183	128	311
11	American Journal of Psychiatry	0002-953X	6,913	+			104	188	292
12	Postgraduate Medical Journal	0032-5473	0,441	+			216	61	277
13	Arteriosclerosis, Thrombosis and Vascular Biology	1079-5642	5,816	+			128	138	266
14	Journal of the National Cancer Institute	0027-8874	14,24	+			137	94	231
15	Thorax	0040-6376	4,09	+			186	33	219

W tabeli przedstawiono piętnaście najczęściej czytanych tytułów. Na dalszych pozycjach ilość artykułów systematycznie maleje a po 75 jest to już liczba poniżej 20, co należałoby uznać za słabe wykorzystanie. Bardzo mała jest liczba tytułów, z których nie przeczytano ani jednego artykułu, nie ma natomiast takiego czasopisma, z którego nie byłyby wykorzystywane przynajmniej abstrakty.

Najbardziej poczytne tytuły to czasopisma przeznaczone głównie dla lekarzy, jak większość tytułów w PML. W bazie znajdują się również, choć w mniejszości, czasopisma typowo pielęgniarskie, są one czytane zdecydowanie rzadziej.

Najczęściej wykorzystywanymi były następujące tytuły: *Nursing*; *Critical Care Nursing*; *Nurse Practitioner*; *Nursing Management*; *Orthopaedic Nursing*; *Western Journal of Nursing Research*.

Z zestawienia widać, że najczęściej czytane przez naszych czytelników są czasopisma fachowe, indeksowane w Medline (wszystkie), posiadające Impact Factor, w paru przypadkach bardzo wysoki (*Jama*, *Journal of the National Cancer Institute*, *Lancet*). Jak wskazuje statystyka bardzo często wykorzystywane były nawet te tytuły, które powtarzają się w Academic Search Premier, a także tytuły, które posiadamy również w wersji drukowanej.

Sposób wyszukiwania w bazie

Rok	Basic	Guided	Natural language	Advanced	Publication	Total
2001	2681	676	111	0	843	4311
2002	4827	1886	23	67	1712	8515
Razem	7508	2562	134	67	2555	12826

Najczęściej stosowano podstawowy sposób wyszukiwania po zalogowaniu w bazie pojawiający się jako domyślny oraz „guided” bardzo wygodny ze względu na łatwość obsługi, często korzystano także z wyszukiwania według tytułów czasopism – jest to sposób używany przez osoby poszukujące materiałów najpierw w bazach bibliograficznych a następnie pełnych tekstów wybranych artykułów. Pozostałe dwie możliwości wyszukiwania według sformułowań języka naturalnego i zaawansowany były rzadko używane.

Sposób wykorzystania

W obu latach 6% tekstów zostało przesłanych e-mailem wprost z programu na konta poczty elektronicznej użytkowników, natomiast 94% wyświetlono na ekranie, skąd następnie można je było wydrukować, skopiować na dyskietkę, CD, itp.

W prenumeracie drukowanej biblioteka kupuje przede wszystkim czasopisma najczęściej poszukiwane przez użytkowników. W bazie różne tytuły są różnie wykorzystywane. W obu latach było co najmniej 35 tytułów, z których wykorzystano powyżej 50 artykułów. Gdyby koszt całej bazy rozłożyć tylko na te tytuły, to koszt jednego z nich wyniósłby ok. 50% ceny tytułu jednego drukowanego czasopisma

zagranicznego, przy czym należy pamiętać, że koszt bazy to dwie wersje: on-line i na CD.

ACADEMIC SEARCH PREMIER

Academic Search Premier jest bazą firmy EBSCO Publishing – wielodyscyplinarna baza zawierająca aktualnie pełne teksty z ponad 3800 publikacji a łącznie z tytułami czasopism, które zawierają tylko abstrakty – ponad 7695 tytułów. Około 1400 tytułów w bazie to czasopisma z nauk medycznych i pokrewnych. Korzystano z niej w 2002 r. wraz z innymi bazami EBSCO zawierającymi pełne teksty czasopism, bądź informacje o lekach (USP DI Volumine II, Advice for Patient⁴) lub opisy przypadków klinicznych (Clinical Reference Systems). Pełną statystykę wykorzystania bazy posiadamy za 2002 r.

Wykorzystanie pełnych tekstów artykułów w Academic Search Premier w 2002 r.

Lp.	Tytuł czasopisma	ISSN	IF 2001	Medline	PML	Druk	2002
1	Lancet	0099-5355	13,251	+	+	+	134
2	Journal of Bone and Joint Surgery	0021-9355	2,138				132
3	Unknow*	-----	-----	-----	-----	-----	111
4	BJM: British Medical Journal	0959-8146	6,629	+	+	+	101
5	Clinical Rehabilitation	0269-2155		+			45
6	ENT: Ear, Nose & Throat Journal	0145-5613		+	+		43
7	American Family Physician	0002-838X	0,936	+	+		35
8	British Journal of Haematology	0007-1048	2,815	+			33
9	Women's Health Weekly	1078-7240		+			31
10	Kidney International	0085-2538	4,815				22
11	Journal of Advanced Nursing	0309-2402					21
12	CMAJ: Canadian Medical Association Journal	0820-3946	2,762	+	+		21
13	Cortlandt Forum	1048-5791					19
14	Southern Medical Journal	0038-4348	0,650	+			18
15	Journal of Rehabilitation Research & Development	0748-7711	1,108	+	+		18

*Artykuły z czasopism nie posiadających ISSN

Zdecydowanie rzadziej czytelnicy używali ASP. Ilość czasopism, z których wykorzystano poniżej 20 artykułów zaczyna się już od 13 pozycji w tabelce. Jakże są przyczyny niezbyt dużego zainteresowania tą bazą? Bazę zakupiliśmy, gdy już od roku

⁴ W 2002 r. EBSCO udostępniała bazy pod takimi tytułami, w 2003 materiał z nich został włączony do innych baz.

dostępna była PML, pewną rolę trzeba tu przypisać przyzwyczajeniom czytelników do już przetestowanej bazy i zaczynanie poszukiwań właśnie od niej. Użytkownicy chętniej też sięgali do bazy specjalistycznej niż wielod dziedzinowej, choć ASP zawiera znacznie więcej tytułów biomedycznych niż PML. Nie bez znaczenia może też być fakt, że w ASP z części czasopism zawarte są tylko abstrakty.

Zwraca uwagę wysokie miejsce 2 tytułów, które były również często wykorzystywane w PML, a mianowicie *Lancet* i *British Medical Journal*. Poza tym często czytane są również te tytuły z ASP, które znajdują się w PML, chociaż nie znalazły się w pierwszej piętnastce. Z ASP częściej też są wykorzystywane czasopisma bez IF lub (oprócz *Lancet* i *British Medical Journal*) z dość niskim wskaźnikiem IF, natomiast wszystkie z wyjątkiem *Cortlandt Forum* są notowane w Medline.

Sposób wykorzystania

Przesłano e-mailem – 4%, obejrzano na ekranie artykuły w formacie full text (html) – 43%, pdf – 53% (które następnie można było wydrukować czy skopiować), w sumie wykorzystano 1735 artykułów.

Koszt całego pakietu EBSCO rozliczony tylko na 15 najbardziej poczytnych tytułów Academic Search Premier jest ponad sześciokrotnie niższy niż koszt prenumeraty 1 tytułu czasopisma w prenumeracie drukowane, a przecież pakiet baz EBSCO to nie tylko ASP.

Najczęściej wykorzystywanymi czasopismami z obu baz były w 2002 r.: *Lancet* – 560; *British Medical Journal* – 344; *Circulation* – 264; *Journal of Bone and Joint Surgery* – 260; *Jama* – 210; *Stroke* – 208.

Gdyby szukać wskaźnika, który obrazowałaby stopień wykorzystania tekstów artykułów za pomocą dostępnych cyfr, to chyba najwłaściwszy byłby stosunek ilości przejranych lub skopiowanych artykułów do ilości tytułów czasopism zawartych w bazie czyli średnia ilość wykorzystanych artykułów przypadająca na 1 statystyczny tytuł czasopisma. Za rok 2002 przedstawiałoby się to następująco:

Stopień wykorzystania baz w 2002 r.

Baza	Ilość wyk. artykułów	Ilość tytułów czasopism	Stopień wykorzystania bazy
Proquest Medical Library	6415	303	21,17
Academic Search Premier	1735	3606	0,48

Niezbyt często nasi czytelnicy poszukiwali materiałów w ASP, ale jest to baza wielod dziedzinowa i gdyby brać pod uwagę tylko czasopisma biomedyczne zawarte w ASP (1400), to ten wskaźnik wyniósłby 1,24.

Wykorzystanie dwóch omawianych baz nie jest wystarczające. Wymagają one więcej „reklamy” i popularyzacji wśród pracowników i studentów, mogą przecież dostarczać

materiałów do poszerzania wiedzy zawodowej a także do pisania prac licencjackich i magisterskich.

Z roku na rok rośnie nie tylko liczba tytułów w bazach, wzrasta również liczba korzystających i ilość wyszukanych pełnych tekstów, dla porównania przedstawiono rok 2002 i tylko I kwartał br.

Ilość wykorzystanych pełnych tekstów w PML i ASP w 2002 r. i I kwartale 2003 r.

Rok	Bazy Proquest	PML	Bazy EBSCO	ASP
2002	6838	6415	1966	1735
2003 I kw.	3209	2830	2220	1656

W bazach notowane są i takie czasopisma, które nie są indeksowane w bazach bibliograficznych, więc oprócz pełnych tekstów poszukujący literatury może powiększyć zestaw prac na interesujący go temat (jeśli w bazie są tylko abstrakty), które następnie można czytać w wersji drukowanej czasopisma lub sprowadzić za pośrednictwem wypożyczalni międzybibliotecznej z innego ośrodka.

W roku 2002 w PML przeprowadzono 5602 przeszukiwania, a w całym pakiecie Proquest (PML, Medline, testy Science & Technology) – 21.089, natomiast w ASP zanotowano 1554 przeszukiwań, a we wszystkich bazach EBSCO – 3473.

Zasadą czasopism elektronicznych ma być: dać odbiorcy więcej niż daje wersja drukowana. Czy dają? Jakie mają wady a jakie zalety w porównaniu z czasopismami drukowanymi?

Najczęściej wymienia się następujące wady czasopism elektronicznych:

- bariery technologiczne i ekonomiczne
- mało materiałów dostępnych, szczególnie polskich
- duże nakłady na produkcję
- niestały adres URL
- brak archiwizacji
- karencja
- ograniczenia zawarte w licencjach

Dobrej klasy sprzęt komputerowy jest co prawda niezbędny, ale służy on nie tylko do korzystania z baz, lecz także do wielu innych prac w bibliotece. Bazy są udostępniane w sieci akademickiej, więc pracownicy naszej uczelni mogą korzystać z baz w klinikach czy zakładach. Pojawienie się w internecie większej ilości czasopism polskich wydaje się kwestią czasu. Przy zakupach baz nie sposób nie wspomnieć o konsorcjach, w których udział znacznie obniża koszty. Większość tekstów ukazujących się w wersji drukowanej powstaje obecnie w edytorach tekstu na komputerze, co znacznie przyspieszyłoby ich publikację w internecie.

Z niestałymi adresami URL biblioteki radzą sobie, umieszczając w katalogu w opisie tytułu czasopisma link do bazy. Archiwizację zbiorów w wypadku PML prowadzimy, ponieważ otrzymujemy również wersję na CD, są także możliwości archiwizacji części

baz EBSCO. Okresy karencji dotyczą tylko niewielkiej części tytułów w bazach, w PML z piętnastu wymienionych w tabelce tylko *Journal of the National Cancer Institute* ma karencję (6 miesięcy) a w ASP 3 tytuły (12 miesięcy): *British Journal of Haematology*, *Kidney International*, *Journal of Advanced Nursing*.

Dużym ograniczeniem jest zastrzeżenie w licencjach braku możliwości udostępniania materiałów z baz w wypożyczeniach międzybibliotecznych. Jeśli czasopisma elektroniczne mają zastępować drukowane, to w tym wypadku tego nie czynią.

Czasopisma elektroniczne posiadają oprócz opisywanych wad szereg zalet:

- możliwość powiększenia ilustracji do 400% bez utraty jakości w bazie Proquest Medical Library, czego nie zapewnia wersja drukowana czasopisma
- szybkość dystrybucji – tekst umieszczony na serwerze w USA jest natychmiast dostępny w naszej sieci
- jeden egzemplarz może czytać wielu czytelników równocześnie
- bazy posiadają wbudowane wyszukiwarki, co znacznie ułatwia dotarcie do poszukiwanych materiałów, jest możliwość wyszukiwania zarówno według tytułów czasopism, jak i według słów kluczowych a także przy zastosowaniu zaawansowanych technik połączenie obu tych sposobów, np. wyszukiwanie według słów kluczowych w określonym czasopiśmie
- możliwość drukowania, kopiowania i przesyłania pocztą elektroniczną wyszukanych tekstów
- łatwy interfejs (windows) i pomoc z przykładami wyszukiwań

Baza dostarcza użytkownikowi potrzebny materiał wprost na jego biurko w klinice czy zakładzie bez konieczności korzystania w bibliotece z wersji drukowanej lub robienia odbitki kserograficznej, co przy rozlokowaniu klinik w różnych punktach miasta nie jest bez znaczenia. Czasopisma w bazach to czasopisma obcojęzyczne, ale coraz więcej pojawia się w internecie czasopism polskich. Współczesna biblioteka fachowa ma przede wszystkim dostarczać czytelnikom poszukiwaną informację szybko i w jak najszerszym zakresie. Korzystanie z baz on-line przynajmniej w części realizuje to zadanie.

Komputeryzacja coraz szerzej wkracza w różne dziedziny życia, ten proces nie omija również bibliotek, dzięki swoim zaletom i pomimo swoich wad zbiory elektroniczne coraz szerzej są reprezentowane w zbiorach bibliotek.

Zakupy baz są wydatkiem opłacalnym (również pod względem ekonomicznym) dla bibliotek, zwłaszcza baz zawierających tytuły związane z profilem biblioteki. Czytelnicy mają do dyspozycji nie tylko pełnotekstowe bazy, ale również pełne teksty w wersji elektronicznej tych prenumerowanych czasopism, gdzie wydawca przy prenumeracie wersji drukowanej zapewnia dostęp on-line do danego tytułu. Na naszej stronie internetowej oprócz informacji o bazach są zamieszczone linki do bezpłatnych serwisów. Prowadzimy szkolenia użytkowników, informujemy o nowych bazach. Na

rynku pojawia się coraz więcej ofert baz pełnotekstowych o różnym profilu, zwiększa się także oferta czasopism drukowanych. Do bibliotek należy decyzja, co zaoferują czytelnikom, aby jak najpełniej zaspokoić ich potrzeby a czytelnicy coraz częściej i chętniej korzystają z elektronicznych źródeł informacji.

Bibliografia

Bartosińska - Kasierska Monika: Sposoby reklamowania i propagowania czasopism elektronicznych w bibliotekach naukowych na przykładzie Biblioteki Instytutu Fizyki Molekularnej PAN. *Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy* (2002, March 03) [Online]. 2002 nr 3. Protokół dostępu: <http://ebib.oss.wrocl.pl/2002/32/bartosinska.php> [25. March. 2003]

Maciejewska Łucja, Urbanczyk Barbara: Promocja i wykorzystywanie czasopism elektronicznych. Z doświadczeń Biblioteki Głównej Politechniki Wrocławskiej. *Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy* (2001, January 01) [Online]. 2001 nr 1. Protokół dostępu: <http://ebib.oss.wrocl.pl/2001/19/maciejewska.html> [03. April. 2003]

Piotrowska Ewa, Zając Renata: Czasopisma elektroniczne w bibliotekach naukowych. *Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy* (2002, July 07) [Online]. 2002 nr 7. Protokół dostępu: <http://ebib.oss.wrocl/2002/36/piotrowska.php> [25. March. 2003]

Wytych Włodzimierz: Kronika rozwoju publikacji elektronicznych. *PC Kurier* 1997 nr 3 s. 30–45

Mgr Anna Majewska-Piątkowska
Katowice – ŚAM

ZNACZENIE DZIAŁAŃ BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ DLA INTEGRACJI ŚRODOWISKA UCZELNIANEGO NA PRZYKŁADZIE ŚLĄSKIEJ AKADEMII MEDYCZNEJ W KATOWICACH

Wykorzystując nowoczesne narzędzia jakimi dysponuje dziś biblioteka uczelniana, użytkownik otrzymuje usługę w coraz większym stopniu zintegrowaną. W odniesieniu do problemu tak nazwanych usług bibliotecznych, świadczonych na rzecz edukacyjnych i naukowych potrzeb w medycznych środowiskach akademickich, rodzi się pytanie: kiedy mówi się o usługach zintegrowanych, a kiedy po prostu o lepszej lub gorszej organizacji oraz w jakim stopniu nowe formy usług działają na rzecz integracji środowiska zarówno bibliotekarzy, jak i użytkowników.

Uznaliśmy, że chcąc mówić o usługach zintegrowanych należy w pierwszej kolejności przeanalizować stopień zintegrowania służb bibliotecznych, a następnie wpływ świadczonych usług na środowisko akademickie Uczelni – w naszym przypadku dość nietypowej, funkcjonującej w licznych ośrodkach miejskich rozległego regionu.